

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Διάλεξη #01:
Περιφερειακό πρόβλημα

Διδακτική Ομάδα

Δημήτρης Καλλιώρας, Καθηγητής ΤΜΧΠΠΑ ΠΘ (dkallior@uth.gr)

Γιώργος Πετράκος, Καθηγητής ΤΜΧΠΠΑ ΠΘ (petrakos@uth.gr)

Μαρία Αδαμάκου, Υπ. Διδάκτωρ ΤΜΧΠΠΑ ΠΘ (madamakou@uth.gr)

Η χωρική διάσταση του θεμελιώδους οικονομικού προβλήματος

-3-

- Το θεμελιώδες οικονομικό πρόβλημα έγκειται στην ικανοποίηση των απεριόριστων αναγκών με τους περιορισμένους πόρους (μέσα / συντελεστές παραγωγής / παραγωγικούς συντελεστές).
- Τι θα παραχθεί;
- Πώς θα παραχθεί;
- Για ποιόν θα παραχθεί;
- Πού θα παραχθεί; ⇒ Οι οικονομικές δραστηριότητες δεν διεξάγονται «στο κεφάλι μιας καρφίτσας»! (χωρική διάσταση του θεμελιώδους οικονομικού προβλήματος).

Η παράμετρος του χώρου

-4-

- Ο χώρος εκλαμβάνεται ως ένα πλέγμα σχέσεων ανάμεσα στις κοινωνικές οντότητες (και στα αντικείμενα) που τον προσδιορίζουν και οι οποίες (τα οποία) υπάρχουν σε κατάσταση αλληλεξάρτησης. Δεν μπορεί να προσδιοριστεί σε απόλυτους όρους: δεν μπορεί να θεωρηθεί, απλώς, ως υποδοχέας δραστηριοτήτων αλλά και δεν μπορεί να θεωρηθεί ως δραστηριότητα αυτή καθαυτή.

Η εισαγωγή της παραμέτρου του χώρου στην οικονομική ανάλυση

-5-

- Ο χώρος δεν είναι ισότροπος!
 - οι παραγωγικοί συντελεστές δεν είναι χωρικά ισοκατανεμημένοι.
 - οι (παραγωγικές) δραστηριότητες δεν είναι χωρικά ισοκατανεμημένες.
 - η χωρική μεταφορά των παραγωγικών συντελεστών και των αγαθών ενέχει κόστος.
- Ο χώρος, αποτελώντας πηγή (αιτία) δημιουργίας οικονομικών πλεονεκτημάτων ή μειονεκτημάτων, επηρεάζει τη λειτουργία του οικονομικού συστήματος!

Η έννοια της ανάπτυξης

-6-

- Μεγέθυνση: η θετική μεταβολή του ΑΕΠ.
- Ανάπτυξη: η μόνιμου χαρακτήρα θετική μεταβολή του βιοτικού επιπέδου (συμπεριλαμβάνει μεταβολές στο θεσμικό πλαίσιο, στο πολιτικό πλαίσιο, στην τεχνολογία, στο παραγωγικό πρότυπο, στις αντιλήψεις).
- Η ανάπτυξη είναι σύνθετη έννοια, ευρύτερη της μεγέθυνσης. Είναι μια έννοια δυναμική και όχι στατική. Έχει διαφορετικό νόημα ανάλογα με την εποχή, την περιοχή ή τη χώρα, τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες που επικρατούν, ακόμη και με την αντίληψη του καθενός ξεχωριστά για την κοινωνία και τη θέση του ατόμου σε αυτή.
- Η μεγέθυνση είναι η θεώρηση της ανάπτυξης υπό τη στενή έννοιά της.

Η έννοια της περιφέρειας

-7-

- Περιφέρεια: περιοχή η οποία χαρακτηρίζεται από γεωγραφική συνέχεια και μοναδικότητα γνωρισμάτων και καθορίζεται ιστορικά από την αλληλεπίδραση των ανθρώπων με τους τοπικούς φυσικούς πόρους.
- Τύποι περιφερειών:
 - ομογενείς (περιλαμβάνουν περιοχές οι οποίες έχουν κάποιο κοινό χαρακτηριστικό).
 - πολικές (περιλαμβάνουν περιοχές οι οποίες βρίσκονται σε λειτουργική συνεκτικότητα).
 - προγραμματισμού (ορίζονται με διοικητικά ή πολιτικά κριτήρια).
 - στατιστικές (ορίζονται με στατιστικά κριτήρια).

Το περιφερειακό πρόβλημα

-8-

- Το περιφερειακό πρόβλημα έγκειται στην ύπαρξη περιφερειακής ασυμμετρίας στη διαδικασία και στο επίπεδο της ανάπτυξης.
- Αίτια δημιουργίας περιφερειακού προβλήματος:
 - γεωγραφικοί παράγοντες.
 - διάρθρωση της οικονομίας.
 - θεσμικό πλαίσιο.
 - πολιτικοί παράγοντες.
 - πολιτιστικοί παράγοντες.
 - περιβαλλοντικοί παράγοντες.
 - ...
 - υπερκείμενες χωρικές ενότητες (εξωτερικό περιβάλλον).

Η παρουσίαση συμπληρώνει και δεν υποκαθιστά τα χορηγούμενα συγγράμματα.

